

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Observatoriulu ese de done ori in septemana, mercuria si sambat'a.

Prețulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in lăintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

Ori-ce inserate,
se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adrese de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 7.

Sibiu, 24/5 Februariu 1879.

Anulu II.

Gimnasii, academii de dreptu, universitati.

I. Publiculu modestei n'ostre presse romanesci din Transilvani'a si Ungari'a fu dedatu a se ocupa p'ana in dilele acestea mai multu numai cu afaceri de a le scol'eloru elementarie si primarie, uneori si cu ale gimnasieloru, dara forte raru cu academile de dreptu si cu universitatile. Ce e dreptu, p'ana acum era si lucru delicatu a trage in discussiune institute superiori de invetiamentu, afara numai, daca cineva s'ar fi decisu a se lua de peptu cu carturarii cei mari. Suntemu siguri, ca mai alesu ca de siapte ani inc'oce multi dintre lectori au avutu ocazioni de a suspin'a si a dice: „Vai de pungile bietiloru parinti si vai de viitoriulu aceluor tineri, carii invetia la cutare universitate“. — Asia dara se nu se tema lectorii cei prea cufundati in grijile vietiei, ca le vomu tinea aci nu sciu ce prelegeri scientifice, lungi pe cate unu semestru intregu, ci discussiunea n'ostra are de scopu in lini'a prima interessulu parintiloru si viitoriulu tineriloru cati mergu la facultati de sciintie inalte, precum se va vedea indata.

Dara ce s'a intemlatu? Eca ce. De cativa ani inc'oce se audi'a meru vorba in cercurile competente unguresci, ca gimnasiale sunt rele, academiile de dreptu nu sunt bune; era in catu pentru universitatea din B.-Pesta, aceea nici-odata nu s'a bucuratu de vreunu renume mare; in fine de teneric'a universitate din Clusiu omeniloru nici nu le prea place se vorbesca. — Dupa atatea mustraturi si vaierari audite in contra instructiunei secundarie (gimnasiale) si superiori, dn. Aug. Trefort ministrulu instructiunei publice se vediu necessitatu a convoc'a asia dise enquete, adeca doue comisiuni compuse nu numai din professori, ci si din alti barbati competenti, carii stau la inaltimea sciintieloru moderne. Gubernulu cunoscuse de inainte cu cativa ani, ca din tote facultatile, cea de dreptu preste totu in ti'era este cea mai reu organizata si ducatori'a mai greu la scopu; de aceea ministerulu s'a incercatu inca pe la a. 1874 se introduca unele reforme, pe calea ordonantieloru; acelea experimente inse iau esitu forte reu, precum se vede acuma dupa 5 ani. Asia dara prim'a comisiune convocata in dilele trecute avu a se ocupa cu caus'a academiiloru de drepturi, era a dou'a cu a gimnasieloru.

Totu acea ordine avemu se tinemu si noi la loculu acesta; si asia vomu reproduce aci mai antaiu informatiunile venite despre academii, cu atatu mai virtosu, ca membrii comisiunei avendu a se ocupa de ac'osta, natur'a cestiunei 'ia inpinsu si ore-si-cum sedusu, ca se traga in discussiune si pe celelalte facultati, adeca universitatea intr'ega.

Resultatele cercetarei sunt in adev'eru triste; ele merita se fia cunoscute mai alesu de catra parinti, de tutori si patroni ai tenerimeii, cati se simtu indemnati a'si trimite pe fiii sau clientii loru la cursuri superioare de sciintie. De altumentrea, si cele doue universitati din Bucuresci si Iasi potu se invetie dela Ungari'a, cum nu trebuie se fia organizate facultatile de sciintie si anume cursurile juridice.

Comisiunea (enquete) unguresca, convocata de catra ministru afla la facultatea juridica intre alte defecte, urmat'oriele mai mari: Incarcarea fora exemplu a tenerimeii cu multime de obiecte si cu examene de doue cathegorii asia, ca junimeii nu'i remane timpu de a mai citi si alte carti af'ora de compendie profesoriloru, nici a se mai perfectiona in alta directiune; distinctiunea intre colegie sau obiecte principali, obligatorie, si intre altele numai facultative, accessorie, dara impartirea loru forte rea, ca-ci s'au pusu intre obligatorie din cele mai pucinu necesarie si intre facultative unele forte trebuintiose; asia de es. Dreptulu romanu, care este fundamentulu si nutritoriulu toturoru legislatiuniloru europene, in Ungari'a este tractatu in modu cu totulu vitregu, si de aici dice „P. Lloyd“ ca se pote esplica gros'a ignorantia a juristiloru unguresci. Mai incolo, infintiarea de cathedre paralele pentru cateva studii, cu taxe sau bani de colegiu, adeverata specula de bani pentru professori, care se mai tine inca numai pe la universitatile germane, ca heredita din evulu mediu, adeverata batjocura pentru secolulu nostru. Nu numai asia numitii professori estraordinari, privati, asistenti si cine scie cum le mai dicu pe airea, iau didactru cate 1 fl. si mai multu de prelegere, ci iau si professorii publici ordinari, platiti dela statu cu cate 3—4 mii fl. pe anu si cu dreptu de pensiune asia, ca anume la facultatea de dreptu, unde se inbuldiesce tenerimea din Ungari'a, se afla professori carii mai au si din didactru venituri de cate 3—4 mii. La universitatea din B.-Pesta sunt

cateva catedre paralele, adeca cate cu doi professori pentru aceleasi studii si anume pentru cele mai importante. Se dice ca acelea catedre paralele au de scopu nu numai ca se coprinde pe toti studentii carii asculta aceleasi discipline, ci ca se destepse si rivalitate (emulatiune) intre professori, spre a'si perfectiona studiulu, specialitatea pe care o professedia, a se folosi de ideile mai noue si a inainta cu ele. S'au afflatu inse, ca mai multi professori propunu studiele loru totu numai dupa compendie compuse sau compilate inainte cu 15 sau 20 de ani. De alta parte, catedrele paralele aducu forte desu in strimtoare pungile parintiloru, eta cum. Comisiunile examinatorie se compunu in a loru maiortate totudeauna din professori. Pana a nu ajunge la rigorose, studentii dela facultatea de dreptu au se puna cate doue examene din discipline speciali, dupa aceea examenu de statu, si numai aceia sunt admisi la rigorose si la doctoratu, carii au trecutu bine prin cele trei. Fora acelea gradatiuni nu potu inainta in viati'a publica, nu se potu face nici advocati. Ca se nu cada la examene, bietii tineri se inscriu in drept'a si in stang'a la toti professorii cu catedre paralele, si platescu didactru de cate 40—50 fl. pe anu. Acei studenti se inscriu pentru acelasiu studiu la cate doi professori numai de frica, fiindu-ca nu potu sci, cari dintre professori voru fi membrii comisiunei examinatorie in cutare semestru, si asia cauta se castige de timpuriu grati'a tuturoru. Nu noi le dicemu acestea, ci le-a disu intre altii veteranelu Csengery, membru alu academieii, in siedinti'a publica a comisiunei, era ministrulu Trefort in locu de a nega, dete numai din capu. Despre abuserile acestea se vorbi multu, era „P. Lloyd“ le resum'a inpreuna cu alte abuseri si neregularitati in trei articlii critici. Totu cu acea ocaziune isi luara si celelalte facultati, anume cea filosofica si cea de medicina, cateva lectiuni aspre, dara bine meritate dela comisiune.

(Va urm'a.)

Transilvani'a.

Sibiu. (Proiectulu de estermnarea scol'eloru romanesci si a limbei romanesci.) Press'a roman'esca din Transilvani'a ilu discut'a forte pucinu pana acuma, si aci nu facemu

tatoru dintre adversarii sei, si cu o singura lovitura ilu culca mortu la pamentu si puse lesne pe gona pe ceilalti, care se temeau de sorta sociului loru. Inse omurulu nu potea se remaie ascunsu; ducele primi plangearea Capuletiloru, care acusau pe Romeo. Tenerulu Montechi fu gonitu din Verona pentru totu-deuna.

Ce facu Julieta candu afla ac'osta scire? Aceia care iubescu voru ghici!... Inristarea ei era cu atatu mai adanca si mai cruda, cu catu n'o potea inpartasi nimenu.

Catu pentru Romeo, nu regreta din Verona de catu pe tener'a sa socia si, cu totu pericolulu, nu voi se parasca orasiulu fara a o vede... Inse nu o potea vede la densa acasa... Fratele Laurent era acolo!... Prin unu servitoru alu lui Antonio, care'i era devotatu, Romeo vesti pe Julieta ca o asc'apta la monastire. Acolo, amendouii plansera multu tempu nenorocirea loru.

— Ce o se facu fara tine, dicea Julieta? Nu mai potu trai. Lasa-me se te urmezu ori unde te vei duce. Voiu taia lungele-mi plete si voiu trece de servitoriulu teu. Cine te-ar potea servi mai bine decat mine?

— Nu, scumpulu meu odoru, respunde Romeo. Faca D-dieu ca, deca va trebui se vii cu mine, se nu vii decat cu socia si domna. D'eu lucrurile nu potu remane astu-felu; familieile n'ostre se voru inpac'a si ducele me va ierta. Remai cate-va dile despartita de mine, de corpulu meu celu pucinu; pentru ca sufletulu meu nu va parasi pe alu teu. Deca sperantiele mele voru fi incelate, atunci vomu caut'a unu midiolocu ca se ne intr'unimu si vomu trai inpreuna.

Amendouii socii se parassira astu-felu dupa mii de sarutari. Julieta roga pe Romeo se remaie catu se pote mai aproape de Verona. O asigura cu vorbe dulci si se smulse din bratiale ei. Mai remase inca cate-va dile ascunsu in monastire, de unde pleca in fine la Mantua. Unu servitoru alu Julietei trebuia se tiena pe fratele Laurent in curentu cu totu ce se petrecea in cas'a ei. Romeo recomandase calugarulu se bage de s'ema la tote dorintiele sociei sale; astufelu trebuia se obtie restulu resplairei ce i se promise.

(Va urm'a.)

Foisi'ora „Observatoriului“.

Romeo si Julieta.

De Luigi da Porto.

Traducere de: Fr. D. a m. e.

(Urmare.)

— Pentru ce me faci se suferu astufelu, dise elu; nu 'ti e mila de mine, care remanu pe drumu pe o asemenea nopte?...

— Vai, respunde ea, potu se'ti spunu altu ceva de catu ca se te retragi?...

— Da, poti se'mi spuni se intru in camer'a d-tale, unde vomu potea vorbi mai de aproape.

— Romeo, respunde frumos'a copila, te iubescu catu se pote iubi, si'ti dau mai multu chiaru de catu imi permite on'orea mea. D'eu, deca credi acum ca poti obtiene dela iubirea mea mai multu de catu unu logodnicu, oh! te inceli, zadarnice ar fi incercarile tale. Nu; nu voiescu ca se'ti espuni mai multu tempu vieti'a venindu in fia-care sera suptu acestu balconu... Ie-me de socia si voiu fi a ta. Te voiu urma pretutindenii, fara alta dorintia de catu a fi supusa la vointiele tale...

— A te lua de socia, este singur'a mea dorintia; se se inplinesca d'eu catu se pote mai curendu.

— Curendu, respunde copil'a, inaintea confesorelui meu, fratele Laurent dela Sant-Franciscu...

— Cum, dise Romeo, fratele Laurent este acela care posedu secretulu animei tale?

— Chiaru elu... Si dorescu ca cununi'a n'ostra se se faca de densulu.

Proiectele tineriloru fura iute otarite si se despartira.

II.

Fratele Laurent era calugaru si apartienea ordinei „Observantiei“. Era unu mare filosofu, care practica sciintiele naturale si magice. Ar fi fostu cu greu de a afla in lume o amicitia mai perfecta de catu aceea care ilu lega cu Romeo. Calugarulu, care de si avea grija de a pastra opiniunea vulgului, nu voia se se lipsca

de tote placerile, luase de confidenti cati-va gentilomi, intre cari era si Romeo, pe care ilu lasase se petrunde mai in fundulu animei lui. Romeo la rendulu seu, ii destainu secretele sale cele mai scumpe. I spuse catu de multu doria pe Julieta, si otarirea ce luasera amendouii de a se casatori. Calugarulu trebuia se fia singurulu martoru; mai tardiu se voru ruga de Antonio pentru a dobandi invoirea sa.

Fratele Laurent primi rugaciunea lui Romeo. Era sicuru ca va reusi, ceea ce i ar face on'ore inaintea ducelui Veronei si personeloru care doreau se vedea ambele familie inpacate.

Era in postulu Pasceloru; Julieta se prefacu ca voiesce se se spovedesca si se duse la monastirea Sant-Franciscu. Calugarulu o astepta cu Romeo; deschise o porta de feru, care ii despartia de copila.

— Fet'a mea, i dise elu, imi pare bine ca te vedu; inse me vei incanta, marturisindu'mi ca voiescu se iai pe Romeo de sotiu...

— Nu dorescu nimicu mai multu, respunde ea, de catu se fia a lui intr'unu modu legitimu. Numai pentru ac'osta am venitu aici.

Indata, in fati'a fratelui Laurent, care declara ca primesce totulu ca spovedire, Romeo lua pe frumos'a Julieta in casatoria. Noui socii isi promisera de a se revedea in noptea viitoare. Calugarulu, dupa ce puse la locu gril'a, spovedi pe celelalte femei care asteptau.

Indata dupa casatoria, tinerii se bucurara mai multe nopti de amorulu loru. Asteptau ca timpulu se le dea unu midiolocu de a dobandi invoirea tatalui Julietei. Vai! S'orta, inamica fericirei omeniloru, de-stepsta de odata ur'a ce dormea in anima Capuletiloru si a Montechiloru si certele reincepura intre ambele familie. Lucrurile mergeau din reu in mai reu, de orece nici una din ambele parti nu voia se cedeze, si intr'o di se atacara in Corso. Romeo, gandidu-se la nevast'a sa, se padia de a lovi pe vr'una din rudele ei. Inse inamicii sei cadeau inprejurulu lui si Montechii erau se fia goniti cu rusine din strade. Ranitu de mania, Romeo se rapedi spre Thebaldo Capuletti, celu mai inspaiman-

esceptiune nici cu acestu organu alu nostru de publicitate, ba ni se pare că în acésta cestiune de viația și mórte tocma noi amu remasu inapoi'a celorulți colegi ai noștrii. Dara voindu se damu prioritatea celoru mai betrani decâtu noi, o patiramu cum amu si meritatu, că-ci acuma ne vinu muștrari dela tineri și betrani. Ci noi suntemu dedati cu de aceștea din alte timpuri, că brósc'a cu grindin'a. Se pare inse că tacerea presesei romanesce indemnă pe natiunea nóștra, că se'si manifeste amaratiunea sufletésca în alta directiune. Din regiuni diverse de ale Transilvaniei, că si din Banatu si din alte comitate ale Ungariei, avemu sciri positive, că cleru si poporu de confessiunea gr. res. intréba pe archierei si pe consistórie se le spuna, că ce valóre are statutulu organicu facia cu proiectulu de lege, alu carui scopu invederatu este esterminearea totale a limbei si nationalitatiei nóștre. În acelasu tîmpu preotimea gr. catholica si tóta inteligenti'a căta tîne de provinci'a mitropoliei de Alb'a-Iuli'a, adresandu-se în memorande si proteste cătra capii dieceseloru, că ce întielesu mai au bullele pontificalu romanu si diplomele imperatului Franciscu Iosifu, în poterea carora s'au infintiatu mitropoli'a greco-catholica de Alb'a-Iuli'a cu trei episcopii si anume doue fundate din nou, cu titlu si caracteru fórte bine respicatu, de nationali romanesce, Nationis romanae et lingvae romanae. Care ministru va cutedia se tréca cu vederea acelea mari acte de statu si se supuna monarchului unu proiectu de lege diametralu oppusu acelora, spre a'lu dá în desbaterea dietei? Asia intréba preotimea greco-catholica din tóte diecesele si inca cu dreptu atátu mai mare, cu cătu din dilele mitropolitulu Teofilu, de pre tîmpulu imperatului Leopoldu până în anii 1850—1856 de câte-ori curtea Vienei a insistatu cu tóte midiolócele la natiunea romanésca, că se adópte uniunea cu Rom'a în cele patru puncte dogmatice, totu-deauna li s'a disu si scrisu în mii de variatiuni: Numai unindu-ve cu Rom'a si numai adoptandu credinti'a la care tîne si cas'a imperiale, ve poteti asigurá individualitatea vóștra nationale, a ve cultivá limb'a vóștra, a ve castigá drepturi politice nationale, a sparge prin conspiratiunea vechia a celoru trei natiuni politice ardelene, a intrá în comuniune mai apropiata cu popórale neolatine si preste totu cu civilisatiunea. Nici-odata Vien'a nu a disu parinților noștrii: Faceti-ve unguri, pentru că se ve castigati drepturi politice, ci a disu totudeauna si la tóte ocasiunile: Faceti-ve catholici, pentru că se scapati de tirani'a calvinilor si se remaneti romani sub scutul acerei cu doue doue capete. Acea propaganda vechia si noua, stá scrisa cu litere luminóse, nu numai în istori'a nóștra si în sute de documente, ci si sapate afundu în mintile si ánimele generatiuniloru moderne. Clerulu si poporulu greco-catholicu romanescu este de firm'a convictiune, că nu va exista niciodata potere omenésca, care se fia în stare de a le smulge din pepturile nóștre. Totu asia, clerulu si poporulu romanescu greco-resaritenu, pre langa ce tîne cu tóte braçiale la statutulu seu organicu, inarticulatu si în legi, prin care i se asigura în modu solemn viația nationale romanésca în biserică, scóla si cu atátu mai virtosu în familia, este totu-odata nutritu de credintia tare, că ceea ce intenta proiectulu fatale, este unu anachronismu, contra caruia Europ'a intréga isi va da veridictulu seu. Prin urmare, oper'a cea mare a mitropolitulu Andreiu, prin care s'au adausu totu-odata cu unu ramu de stejaru mai multu la cunun'a de gloria a imperatului si regelu Franciscu Iosifu, va fi si va remanea pentru totudeauna în poterea si vigórea sa nealterata, nestramutata, firma si solida, că pétr'a din capulu ánghiului. Orcane si valuri voru mai lovi cu tóta furi'a loru asupr'a institutiuniloru nóștre, se voru sfarma inse tóte si voru disparea fóra urma si fóra a latiná intru nimicu temeliile milenarie aruncate de aprópe 1800 de ani, probate prin mii de pericole, remase inse neclatite, pentru-cá generatiunile se póta edifica pre ele locuinte sigure, în faci'a carora chiaru si poterile iadului se dispara, precum dispare cer'a de faci'a focului.

Acésta este pe scurtu esenti'a informatiuniloru venite noue până în momentele de facia. Intre aceștea inpregiurari situatiunea în care au ajunsu archipastorii cu consistóriele densiloru, este fórte clara, si raspunderea ce cade pe umerii loru facia cu diecesanii fia-caruia, nu mai are trebuintia de nici-unu comentariu.

Europ'a garantá popóraloru din peninsul'a Balcaniloru scóle nationale, bisericu nationale, viația nationale; proiectulu ministeriale din Ungari'a pune securea la tulpin'a celoru de aici.

Republic'a Franciei.

Parisu. (Revolutiune muta si nesangerósa.) Au dreptate toti căti numescu marele evenimentu din 31 Ianuariu a. c. revolutiune muta, în care s'au resturnatu, nu atátu persóne dintru inaltimea positiunei loru, cătu mai virtosu principie si doctrine care dominasera cu mii'a de ani în Franci'a, domina si astadi în mai multe parti ale lumei. Tóte popórale si chiaru toti domnitorii Europei cauta astadi că si mai înainte, cătra Franci'a, mai virtosu pentru-cá se védia, ce desvoltare ulterióra voru luá institutiunile republicane, si daca ele promitu sau nu, stabilitate si totuodata pace si fericire.

Comitele M. E. P. M. Mac-Mahon, marsialu si duce de Magenta, presiedente alu republicei, în nóptea din 30 spre 31 Ianuariu plecandu dela Parisu din palatulu Eliseu si mergédu la Versali'a, unde se tînu adunarile camereloru legislative, mai antaiu tînu camu 1 óra consiliu cu ministrii, dupa aceea isi trimise cătra presiedentii camereloru dimissiunea sa în scrisu, inse motivata, în termini fórte cuviintiosi si demni, si asia dupace functionase 6 ani cá presiedente si capu alu republicei, se retrase în viați'a privata, mai înainte de a impliní periodulu de siépte ani, pré căti fusese alesu. În aceeasi di dupa amiédi se aduna congresulu statului, adeca Camer'a deputatiloru si a senatului impreunate intr'unu singuru corpu pentru acésta ocasiune mare, si — precum vediuramu în Nr. tr., alese de presiedente sau capu alu statului totu pe 7 ani, pe renumitulu advocatu si politicu J. Grévy, omu în etate de 66 de ani, fostu până acumu presiedente alu camerei deputatiloru. Conformu legiloru mai noue ale Franciei, la ocasiunea unei alegeri de asia mare inportantia, nu este permisu a se face nici o desbatere publica, nici a se dá ocasiune de vorbe late si conflicte vetamatórie, ci are se mérga fia-care senatoru si deputatu în tóta linistea la urna, se'si dea votulu în libertate perfecta pentru cine va voí. Exactu asia decurse alegerea dlui Grévy si prin urmare punerea lui prin alesii natiunei alaturea eu monarchii lumei, de si numai pe 7 ani. Numerulu membriloru congresulu alegatoriu trece preste 830, dara au participatu numai 670, dela carii Grévy castigá 563 de voturi. Asia dara nici oratiuni larmóse, nici mesuri politienesce cá la nu sciu ce periculu, nu esirea óstei în batalióne si regimente, cu artileria inpunetória, nu lupte pe baricade cá mai de multe ori în gloriosulu, dara tristulu trecutulu alu Franciei, nu nici-o singura puscatura, cí, tóte au decursu cu ordine si liniste de modellu. Éta revolutiune muta.

Dara pentruce se se numésca revolutiune simpl'a retragere a presiedentelu republicei? Acestu nume de revolutiune datu evenimentulu din 31 Ianuariu este justificatu prin antecedentiele sale, la care trebue se revenimu, spre a pricepe situatiunea actuala.

Dupa caderea în captivitate alui Napoleon III la Sedanu în Septembrie 1870 si dupa sugrumarea teribilei revolutiuni comunistiche din 1871, maioritatile de atunci au proclamatu ce e dreptu, republic'a, nici-decumu inse din convictiune, că aceea ar fi form'a cea mai buna de regimu, ci numai de nevoia, că partidele nu s'au potutu intruní asupra vreunui candidat, cá se'lu aléga sau de rege, sau de imperatu si asia se restaure din nou form'a monarchica. De famili'a Bonaparte nu mai potea se fia vorba, că-ci ea se compromisese si rusinase fórte reu. Cele doue familii vechi, Burbonii si Orleanistii nu se invoiá ei între sinesi. Asia fu proclamata republic'a conservativa, care semnifica, că institutiunile monarchice si legile se remaneatînse si unu presiedente în persón'a renumitulu Adolfu Thiers, care pe atunci era cá de 74 de ani, se indeplinésca afacerile unui monarchu óresicumu în modu provisoriu, până candu se va restaura érași unu tron. Thiers inse declará preste pucinu, că elu, de si mai înainte monarchistu din convictiune, în epoc'a de facia inse nu vede, celu pucinu pentru Franci'a, alta forma possibile de regimu, decâtu numai republic'a democratica moderata. Atunci partidele monarchice, din care apucase a se compune si ministeriulu, vedindu că Thiers nu vrea se se dea loru de unélta spre a tranti republic'a, atátu ilu intrigara, până ce'si dete dimissiunea, dupa care maioritatile alesera în 1873 pe generalu Mac-Mahon, cunoscutu de monarchistu sinceru, inse si omu de onóre, din care cauza partid'a republicana tacu si în locu de a se mai pune la baricade, cu Gambetta în frunte invetiá si indemnă pe poporulu întregu, că se se puna din respoteri pe labóre, pe munca, pe lucrare

pacei, se castige barbatesce, se'si restaure poterile, se asculte de legi bune rele, cumu voru fi, si se astepte în pace. Vedindu insusi poporulu, că administratiunea republicana, pre langa ce costa multu mai pucinu decâtu cea monarchica, apoi totusi ingrijesce totu asia de bine pentru securitatea publica, instructiune, agricultura, industria, comerciu, cá si în cea mai buna monarchia, si că incercarile socialistiche si comunistiche disparu indata-ce masele de poporu au ocupatiune si castigu bunu, au inceputu a se iapaca binisioru cu lips'a de monarchu. De aici vine apoi, că nu numai în camer'a deputatiloru, ci chiaru în senatu, în care sunt 300 de membrii, la alegerile din urma au resultatu maioritati republicane inpunetórie. Acum monarchistiloru le mai remasera clerulu si armat'a, cu alu caroru ajutoriu sperá se delature form'a republicana si se proclame monarchi'a. Tre-cemu preste multele incercari si schimbari de ministrii în cei 6 ani din urma, cá se ajungemu mai curendu la resultatulu din urma. În Franci'a este lege, că nici-unu comandante superioare nu póte functioná la acelasu corpu de armata mai multu cá trei ani, cá nu cumva se prinda influinti'a sa radecini, si intr'o di se 'lu vedi, precumu se mai intemplase, strabatendu în camere cu baionetele si aruncandu pe deputati pe ferestrii afara. Mac-Mahon nu voí se execute acea lege dicédu, că prin deseale schimbari suferé servitiulu tocma acuma, candu armat'a se afla în marele processu alu unei reorganizatiuni radicale. La alte schimbari se invoisera si elu si ministrii, dara la aceea una, cu nici-unu pretiu, ci declarandu că nu póte luá asupr'a si raspunderea pentru urmari, mai bine se retrase. Cu elu se retragu mai multi comandanti, fresce, totu monarchisti. Din acésta cauza unele diarie germane si austriace se temu, altele dorescu, cá se resulte revolutiune ostasiésca sangerósa. Se lasamu inse conjecturile aceștea în grij'a marei natiuni francesce, ai carei fii legitimi sunt soldatii sei, éra noue se ne fia de ajunsu a constatá, că republic'a în Franci'a se consolidá prin o revolutiune pacifica, carei asemenea fórte raru vei aflá în tóta istori'a popóraloru. Se mai adaogemu cá de inchiaiere, că acelu poporu admirabile se pare adesea, cá si cumu ar fi adormitu cu totulu, si că ar lasa cá se taie cineva chiaru lemne pe spinarea sa; candu colu, la momentulu datu, se scutura dintr'odata cá unu uriasiu cumplitu si isi sparge cu câte o singura lovitura cale noua cătra libertate si progresu salutariu în tóte directiunile.

Statistic'a scóleloru publice din Romani'a pe an. 1876-77.

Scóle primarie rurale. — În anulu scolariu 1876-77, aceste scóle de amendóue secsele au fostu în numeru de 1995, adeca 1195 de baieti, 148 de fete, si 652 mixte cu 1851 invetiatori si 156 institutóre. Totalulu copiiloru din scólele rurale a fostu de 47.630 baieti, 5492 fete. Iudetiulu celu mai bogatu în scóle primarie rurale a fost Argesiu cu 117 scóle, si celu mai seracu Ismailulu cu trei. Cu tóte aceștea, numerulu celu mai mare de elevi au fostu în Dolj: 4.594 copii, se celu mai micu în Ismailu.

Scólele primarie urbane au fostu în numeru de 224, dintre care 134 de baieti cu 19.295 scolari, 110 de fete si cu 8.457 eleve. Personalulu didacticu erá compusu din 347 professori si 218 profesóre.

Invetiamentulu secundariu. Licee. — În tíera se aflau 7 licee: la Bucuresci 2, la Craiov'a, la Iasi, Berladu, Botosiani si Bolgrad câte unulu. În tóte au urmatu studiele 1773 externi si 271 bursieri în internatele statului.

Gimnasia au fostu 19: în Bucuresci 3, în Iasi 2, în Pitesci, Bacau, Braila, Buzeu, Galati, Tergoviste, Ismailu, Piatra, Focsiani, Ploesci, Romanu, Falticeni, Alexandri'a si Giurgiu câte unulu. Numerulu personalulu didacticu a fostu de 148; alu studentiloru de 1956, dintre cari 1576 externi si 251 în internate private. Tienendu contu de profesiunea parinților acestoru elevi, constatámu cá 389 au fostu agricultori, 431 comercianti, 202 meseriasi, 108 rentieri, 356 functionari, 201 de alte profesioni; 143 de scolari au fostu orfani.

Seminariile destinate pentru instructiunea bisericésca au fost 9: La Bucuresci 2; Iasi, Curtea de Argesiu, Buzeu, Ismailu, Husi, Romanu si Rómniculu Vâlcei, câte unulu. Numerulu eleviloru a fostu în totu de 2923 cu 96 profesori.

Scóle secundarie de fete adeca au fostu în numeru de 9, 3 la Bucuresci, 2 la Iasi, câte un'a la Craiov'a, Ploesci, Tergulu Jiului si Braila, avendu tóte 659 eleve (305 externe si 354 bursiere) cu 73 profesori si profesóre.

Scóle normale amu avutu 2 la Bucuresci, câte un'a la Iasi, Craiova, Ploesci, Tergulu-Jiului, Berladu, cu 358 scolari si 59 profesori.

Scóle speciale. La Bucuresci, o scóla de musica si declamatiune, de bele-arte, de agricultura, de punti si siosole, de farmacia, de veterinaria, de meserii, scóla comerciala si de meserii; în Iasi scóla de musica si declamatie, de bele-arte, a filorlu de militari si de meserii: la Craiova, Severinu, Ploesti câte o scóla de meserii; la Ploesti o scóla comerciala.

Universitățile în număr de două, la Iassi și București cu câte o facultate de drept, de științe, de literă și filosofie, de medicină ambele cu un număr de 569 studenți și 63 profesori. Acesta e în resumat statistică școlară a anului 1876—77. („Timpulu.“)

Gorespondenție particulară ale „Observatoriului“.

— (Din Comitatul Fagarasiului.) Au trebuit să treacă unu timp de trei ani, că se fă aruncați din lad'a comunei Fagarasiu preste 15 mii fl. v. a., pentru că regimul și organele sale se vîna la convingere, cumca Școl'a magiara de statu din Fagarasiu — așa după cum fî ea organizată cu limb'a propunerii exclusiv magiara, nu va corespunde misiunii sale.

Nici limb'a, nici religiunea noastră nu se află între obiectele de învetiamentu. Acea școl'a este înșafințiată espressu pentru românii din acestu Comitat!! Nu e gluma, căci chiar inspectorele de școl'a și alți magiari fruntasi au recunoscut espressu această intenție.

Scurtu acea școl'a, care se sustine din averea proprie a Comunei Fagarasiu, are de scopu recunoscut de a magiarisă pe românii din Comitatul Fagarasiului. În primul anu alu esistenței sale s'au prezentat 15—20 de baiati romani din comitat; dara ce se vede — învetiăcelu și învetiătoriu ne potendu-se întielege unulu cu altulu, la finea anului rezultatulu fiindu nulu, tempulu și spesele perdute, jumătate din acei baiatii au parasit școl'a. În alu 3-lea anu școlasticu, adeca în acestu prezentu nu se află de catu, 3 dicu trei școlari romani, dintre sasi nu se află nici-unulu; copii de unguru înca sunt pucini, avendu ei școl'a loru confessionale bine organizată sub îngrijirea intelgentulu și energiculu loru popa.

În totalu numeru baiatilor și alu fetitelor în tôte 4 clasele nu trece preste 25, dara chiaru și numai atătia, cu tendința de a se inpuțina și mai tare.

La astfelu de stare de lucru cere inspectorulu școlariu cum s'a veduitu în „Kelet“ și se vaieta în raportulu seu catra regimu, ca școl'a din Fagarasiu nu corespunde misiunii sale civilizătoare (de magiarisare); deci cere reforme.

Ce reforme? Crede cineva, că dóra reforme în sensu adevăratu de cultura? De parte de așa ceva.

Cere și s'a esoperat numirea unui învetiătoriu romanu de limb'a magiara. Acestu romanu care este numitu — cum amu întielesu, în persón'a Vicariulu Alexandru Micu, cu leafa de batjocura și urgia, de 200 fl. catu are celu mai miserabilu dascalu din atare Comuna sarmana. De va primi, va avea grea sarcina și grea răspundere, ca-că tóta misiunea civilizătoare sta a cum pre umerii lui.

Adevăratu că se cere grea peltia pe ochii unui omu cu mîntă sanatoșă spre a nu vedé, că cu mesuri de această „civilizătoare“ omienii fanatici, nu numai că nu voru ajunge la scopu, ci din contra, mai adancu ne ranescu ânim'a și prin urmare ne șilescu chiaru ei a ne depart'a, considerându-i că pre inamici noștri, cari voiescu a ne desbracă de limba și de nationalitate. Au nu este o curată bajocura, a înființiat în mijloculu a 80 mii romani o școl'a cu banii unei comune, din care romani facu 1/3 parte; dar limb'a și religiunea lor se fia eschisa? Au nu este și mai mare bajocura a numi unu romanu de dascalu cu leafa catu are unu vacariu în óre-care Comuna mai maricica, și nice nu că se propuna limb'a romana, ci limb'a magyara. Nu se cere nici unu dara de profetu pentru a prevedé că și această mesura „civilizătoare“ nu va avea mai multu rezultat de catu celea anterioare, ca-că intenție totu aceea este, adeca magiarisarea.

Nu ne veti magiarisa în veci! căci o națiune care 'și are limb'a, literatur'a și istoria propriea nationala, nu se pôte desnacionalisă!

Ne dóre fórte, că în locu de a ne apropiă în facia pericolulu ce ne ameninția pre ambele națiuni, tendințele de magiarisare șapa între noi abisulu totu mai adancu, și daca națiunea magiara nu se folosesc de ocașione adi cându înca are puterea în mîna spre a ne dá dovedi de incredere, spre a ne face posibilă apropierea unii de altii, me temu că ea de diua de mane nu va mai dispune, și pericolulu va fi comunu.*)

Sciri diverse.

— (Balulu juristiloru.) Între tôte balurile ce se dau în decursulu carnevalulu aici în Sibiu, balulu juristiloru s'au bucuratu în totu deun'a, ba potemu dice că traditionalu de celu mai frumos și meritatu renume, fiindu unulu din balurile cele mai elegante și distinse. Spre laud'a comitetulu arangeatoru, ne simțimu datoru a recunoșce fara nici'o reserva, ca și de astadata balulu juristiloru a corespunsu într'u tôte, asteptariloru avute și că au satisfacutu pe deplinu chiaru criticele celei mai severe. Sal'a dela hotelulu „Imperatulu romanu“, unde s'au datu balulu, a fostu frumosu decorata cu girlande înpletite din ramurele de bradu, presarate cu rose de diferite colori. Aceste girlande esalau unu prea placutu și inbetatoru parfumu de bradu, care facea pe publicu să si aduca aminte de codrii acoperiti cu bradi și de paduri

*) Șcirea că dn. parochu, protopopu și vicariu gr.-cath. din Fagarasiu ar fi primitu acelu postu de sarantocu, noue ni se pare că unu visu. Las' că unu vicariu de Fagarasiu în timpulu nostru este ocupatu preste mesura cu afacerile oficiulu și bisericescu triplu și cu inspectarea școliloru confessionali, — dara apoi acelu postuletulu de 200 fl. deroga pozițiunii sale de vicariu alu mitropolitulu de Alba-Iuli'a. Dara dotatiunea de vicariu va fi subțire? Nu șcim; ne permitemu înșe a întrebă cu totu respectulu, că óre Blasiu nu mai are nicairi 200 fl de prisosu? Not'a Red. Obs.

ștufoșe, precum și de frumoșele óre petrecute în natur'a libera în decursulu verei trecute. Cate dulci și placute suveniru nu se voru fi redesteptatu și inprospetatu în decursulu balulu, la vederea acelu girlande și la inspirarea acelu veritabilu parfumu de bradu? În frontulu salei se vedea portretulu de marime naturala alu Majestatii Sale Imperatulu, éra în drépt'a acela alu marei imperatése Mari'a Teresia și în steng'a acela alu dieitiei dreptatii Themis, cu ochii legati, tienendu în mîna atributele ei, adeca spad'a și balanti'a dreptatii.

Îndata la începutulu balulu între publiculu ce inundă sal'a din ce în ce mai tare, se vorbea cu unu tonu dorerosu, ca acesta este ultimulu balu de adio alu juristiloru din Sibiu, de órece ministerulu ungurescu ar fi avendu de cugetu se desfintiedie facultatea de dreptu de aici. Nu șcim într'u catu aceste vorbe sunt fundate séu nu, dara totu ce dorimu este, că ele se nu se adevéscă.

Atmosfer'a ce a domnit în totu decursulu balulu a fostu fórte senina, parfumata și inbetătoare așa, ca ea ar fi fostu în stare se electrisedie chiaru și pe cei mai înaintati în etate. Și nici ca se potea altfelu. Ar fi trebuit cineva se fia din marmora séu bronzu, ori se apartiena școl'e filosofice a anticiloru stoici, a caroru mactima era: se nu admiri nemicu, pentru că se remana nemiscatu și neimpressionatu, aflandu-se în mijloculu acelu toalete elegante în adevăratulu întielesu alu cuventulu, care nu întrebă și nu afiședie catu a costatu cutare și cutare toaleta, ci cauta că ea se fia gatita cu gustu, simpla și bine croita. Dara ce se dicemu despre purtătoarele acelu toalete? Pentru că fantasi'a se nu ne duca prea departe, ne vomu margini a dice, ca din mijloculu acelu dine ori cine ar fi potutu reinstalá divinitățile mitologice ale Olimpulu de antica memoria. Ori în ce parte iti îndreptai privirile, poteai descoperi ființe gingasie și mladióse de Silfide și Sirene, de Psiche și Gratii fermecătoare că florile campulu și poetice că unu visu de primavéra; totu printre ele poteai vedea: aci severulu profilu alu unei Juno, colo bustulu classicu alu unei Diane și érași din cóce visatorii și profundii ochi catifelati ai Minervei. Dara se ne oprimu aci cu enumerarea, déca nu voiti se ve facemu unu întregu cursu de mitologia.

Aruncandu-ne privirile noastre incantate și asupra publiculu din galeria, ceea ce eramu datoru a o face în calitatea noastră de observatori conscientiosi, descoperiramu cateva ființe nu mai pucinu frumoșe, gratioșe și dragalasie că și surorile ce sburau pe luciulu parchetelor. Multi fórte multi, între cari ne numeramu și noi, ar fi doritu se le védia mai bucurosu descindendu josu din înaltiatele regiuni ale galeriei, pentru că cu presentia lor se maréscă splendórea și lustrulu publiculu ce se află la pectóarele lor. În catu pentru aceea și acelea, care séu n'au voitu séu n'au potutu participá la acestu balu frumosu din tôte punctele de vedere, apoi n'avemu alt'a de disu, decatu că au fostu și de aceea, cari le au simțitu absentia așa, cum simte cineva lips'a unei rose, a acestei regine din imperiulu floriloru, din mijloculu unui buchetu, fia elu ori-catu de frumosu și bine arangeatu, fara că înșe se voimu a dice prin această, ca n'au fostu destule rose la balulu juristiloru. Se nu uitamu înșe, ca roz'a este acea flóre care numera cele mai multe varietati, din tôte florile cunoscuté pana acuma. Celu pucinu așa dicu cei ce se ocupa cu botanic'a speciala a floriloru. Ve rogamu se-i întrebati pe ei, déca avemu dreptate séu nu.

Dantiulu, care dela începutu a fostu fórte animatu, au duratu cu o verva din ce în ce crescenda până aprópe la 5 óre din di. Între altele, de catra aceea parte a numerosulu publicu, care era de nationalitate romana, s'au jecatu și Roman'a, despre care din partea ne-romaniloru amu auditu esprimandu-se pareri fórte favorabile.

— (Productiune musicala.) „Reuniunea romana de cantari din Sibiu“, constituita în modu provisoriu, până la întarirea statutelor ei din partea înaltulu ministeriu ungurescu din B.-Pest'a, va arangea în 9 Februaru st. n. a. c. o Productiune musicala în sal'a noului edificiu alu societatii de musica (Musik-Vereins-Gebäude) aflatoriu pe Pamentulu micu Nr. 2.

Programulu după care va decurge acea productiune este urmatoriulu: I. a) „Rogaciunea Romanulu“, coru de Humpel. b) „In crângu“, coru de F. Mendelssohn-Bartholdy. II. „Nocturno“ pentru piano de Th. Döhler. III. „Doru de calatorie“, de V. Alecsandri, musica de A. Cohen, cantatu solo. IV. a) „Reintórcerea victoriósa“, coru de H. Bianchi. b) „Hor'a Severinulu“, coru de L. Wiest. V. Terzett din oper'a „Fidelio“, de L. van Beethoven. VI. Fantasie după motive din oper'a „Traviata“, de H. Alard. VII. Trei coruri și arie din melodramulu „Preciosa“, de C. M. Weber. — Începutulu va fi la 7 óre precisu.

Prin această membrii reuniunii sunt invitati a luá parte la această productiune, éra aceea cari dorescu

a se înscrie de aci înainte, bine-voiescă a se însinúa la cassieriulu reuniunii d-lu Romulus Petricu.

Bilete de intrare se voru distribui Vineri în 7 și Dumineca în 9 Februaru st. n. dela 3—5 óre p. m. în sal'a „Asociatiunii transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporulu romanu“, strad'a Cismadiei Nr. 7, unde se potu face și înscrierile nouiloru membrii.

Încependu cu 1 Ianuariu a. c. membrii ajutatori solvescu o taca de câte 1 fl. de persóna pentru fiacare patrariu de anu.

Directiunea.

Din parte-ne nu ne indoimu, ca luminat'a și generós'a inteligentia din locu, iubitoare de progresulu națiunii romane, fia elu pe ori ce terenu, nu va pregetá nici de astadata a răspunde cu tóta buna-voinț'a și liberalitatea cunoscuta, la apelulu ce i se face prin liniile de mai susu, în numcle junei și nascéndei reuniuni romane de cantari din locu, care prin productiunea anunțiată voiescu a probá ca și romanulu pôte și scie se se-și cultivate innascutele sale calitati musicale, numai se i se dea ocașione și se aiba mijlólócele necesarie de a o potea face. Jun'a reuniune contésă deci atátu pe spriginulu morale, câtu și materiale alu onor. publicu romanu din locu și giuru, care suntemu convinsi ca nu va voi se remana inapoia conlocuitoriloru sasi și magiari, ale caroru reuniuni de cantari se bucura de unu progresu și succesu câtu se pôte de frumosu. Music'a este un'a din cele mai frumoșe și mai sublimu arte, care au contribuitu în toti tempii pentru innobilitarea ânimei și a moravuriloru tuturoru poporaloru; bá ce este mai multu, ea cu dreptu cuventu se pôte considerá că unulu din acele criterii caracteristice ce servescu de mesuratori alu gradulu de cultura și civilizatiune la care au ajunsu unu poporu séu o națiune. Și apoi de multu marele Göthe a disu:

„Wer nicht liebt: Wein, Weib und Gesang,
Der bleibt ein Narr sein lebenlang!“

P. S. Acei domni séu dómne, care din eróre nu voru fi primitu invitatiuni, sunt rogati a considerá publicatiunea din diariulu acesta și din „Telegrafulu romanu“ că invitatiune facuta la persón'a fiacaruia în parte.

— (Balulu „Reuniunii Femeiloru Romane“ din Brasiovu) se va dá Domineca în 28 Ianuariu (9 Februaru) a. c. în frumós'a și spaciós'a sala a Hotelulu „Nr. I“.

— (Unu balu) în favorulu bisericeii gr.-cath. din locu se va arangea în 9 Februaru a. c. st. n. în Gherl'a. Invitarile la acelu balu se facura din partea d-loru: Andreiu Antonu, presiedinte; Iosifu Popu, casariu; Gregoriu Stetiu, Vasiliu Suciu, Ioanu Popu, Macaveiu Popu și Iosifu Popu jun. cá membrii arangeatori și de cátra d-nii: Georgiu Baldi, Martinu Campianu, Teodoru Campianu, Vasiliu Copindeanu și Georgiu Lazaru cá membrii ai comitetulu.

— (Siedintia publica.) Corpulu învetiătorescu din opidulu Resinari de langa Sibiu au tienutu în 2 Februaru a. c. o siedintia publica în edificiuulu școlaru de acolo, alu carei scopu a fostu spre folosulu bibliotecei școl'e confessionale din acelu opidu.

Programulu siedintiei a fostu urmatoriulu:

1. „Destéptate Romane“, marsiu nationalu, esecutatu de corulu școlariu. 2. Cuventare de deschidere, rostita de direct. J. Metiu. 3. „Od'a ostasiloru romani“, poesie de V. Alecsandri, declamata de S. Secarea. 4. „Nu me uitá“, poesie de . . . cantata solo de domnióș'a A. Bratu. 5. „Despre educatiune“, dissertatiune de P. Simționu. 6. „Resbunarea sióreciloru séu mórtea lui Sionu“, poesie de Alecsandrescu, declamata de Jos. Goga. 7. „Diorile frumoșe“, poesie de . . . cantata de corulu școlariu.

Dorimu din sufletu, că întreprinderea prea laudabila a onor. Corpu învetiătorescu din Resinari se fi avutu succesulu ce ilu merita și că se afle imitatori și în alte parti ale multu cercatei noastre tieri locuite de romani.

— (Mijlólóce preservative în contra ciumei.) Diariulu umoristicu-satiricu „Figaro“ din Vien'a în numerulu seu din urma recomanda următoarele: 1-o Tractatulu dela Berlinu se se puna la fum, pentru că se se afume bine, contienendu în elu prea multe provenientie rusesce, 2-o Domni diplomati se fia închisi într'unu localu de caranțina corespundietoriu, că se nu mai póta inportá și alte tractate că celu dela Berlinu și 3-o Se se traga unu cordonu hermeticu în contra ciumei în giurulu tuturoru acelu cari provóca resbele și aducu necazuri și miserii asupra poporaloru.

— (Catu pôte costá unu procesu de divortiu.) Ducele de Beaufremont se afla de mai multi ani în procesu de divortiu cu soci'a sa, care se casatorise în Dresd'a cu principele romanu Bibescu,

dar' tribunalele franceze au invalidatú acésta casatorie. Unu diariu francesu si-a luatú ostenéla de a face socotéla acelu procesu si a ajunsu la resultatulu, ca elu pana acuma au costatu nici mai multu si nici mai pu cinu de catu 711.000 franci. Câte parecú june nu s'aru fi potutu casatori, parecú pe care seraci'a le tiene divortiate, prin acésta suma enorma, care s'au chieituitu pentru cá numai o singura parecú se fia divortiatá. Catu de neesplicabile sunt adesea capriciele sórtei!

— (Patru gemeni.) Din comun'a Giemelci siu ni se scrie, ca acolo in 5 Ianuariu a. c. femeiea unui sermanu dileriu a nascutu patru gemeni, adeca: 3 baieti si 1 baiéta, cari pre langa tóte impregiurarile destulu de esceptionalei loru nasceri, s'au aflatu mari si bine desvoltati. Mam'a loru traiesce, éra cei 4 gemeni au muritu la vre-o 5 dile dupa nascerea loru. Onor. d. corespondente, care ne relatéda despre acestu jocu alu naturei, ne mai spune, ca totu in comun'a aceea s'au mai intemplatú in anulu acesta se se nasca in vreo 3 casuri gemeni. Se pare, adaoge densulu, cá si candu natur'a ar voi se restitué daun'a, respective perderea ce i-o a causatu sterilitatea si morburile aniloru trecuti.

Cestiuni literarie romanesci discutate in diarie de alte limbi.

(Urmare si fine.)

Cu voi'a buniloru lectori ne inplinu promissiunea data in Nr. precedente de a reproduce aci câteva exemple din limb'a germana asia precum se vorbesce, adesea se si scrie, in diverse provincii si regiuni locuite de germani. A citá modelle de dialectologia germana din tóte provinciile, ar fi a implé cu ele câteva cóle si a pune la prea mare proba patienti'a publicului nostru. Preste acésta noi nu ne mesuramu cu marii philologi, ale caroru caciule cumpanescu pe urechia de mult'a sciintia ce le fumega din capu, cá si odenióra aburii de vinu din capulu lui Michailu Apaffy. Vomú luá mai antaiú cá de mustra unele felicitatiuni dela anulu nou din suburbiele Vienei, dupa care vomú trece la alte, buna-óra de pre la Berlinu si de airea, lasandu apoi cá se le descurce si traduca lectorii cari cunoscú limb'a germana cultivata.

„Meine Herren!

Wieder stengan mir an aner Schwell'n von an neich'n Jahr. Und wier der grosse Schüller, der Tüchter, den's eh künna (Stimme: Na, den künna mir nit.) Nit? Nacher schamens Ihnen, mi hat mein Buar mit dem Herrn bekannt g'macht, und i muss Ehna sag'n, all'n Respect, 's is a Tüchter, zu dem m'r Herr Oberleitnant sag'n muss, trotzdem er nur a Miltär-Doctor g'wes'n sein soll. Also der Schüller sagt: Die Bösen san m'r los, der Böse is herent'n blieb'n. G'rad so sag'n m'r a vom neich'n Jahr, 's alti san mir los, dö Alti is uns blieb'n. Gott tröst uns! Meine Herrn, ich möcht Ihna wieder a Rundumundschau spendir'n und af's varangangene Jahr an Rückblicher übrihau'n. Herentgeg'n blick'n mir scho sider a zehn Jahr übr und's nutzt nix, denn 's bleibt do ewig beim Alt'n. Dadergeg'n lasst sie nix mach'n. Bleib'n mir alser a die Alt'n, derhalt'n mir unser honett's demarkradisch's Prinzip, tauch'n mir mit'n alten Jahr döe socialdemarkradische G'lumpert abi, lass'n mir 's neiche Jahr hochleb'n und — Schani, reib glei drei Liter umi — fodir'n mir uns a für die Zukunft unser schönstes Varatrau'n, weil der Mensch a Prinzip ham muss. Nar heiter!

Die Bürgersfrau (ihren Sohn schopfbeutelnd):

Schani, ewi mit'n Zigarrl im Maul carambolir'n, thut ka Guts. Da seh her, der Kronprinz Rudolf is do a Kronprinz, der's gottlob nit nothwendí hat, und do hat er was Rechts g'lernt. Derfst di schamen!

Nandl-Wildauer †.

Waat höre ich? Det süsse „Nandl“ liess Vom jrausen Tode sich entführen? Oh, Stritzow, welch' ein bitter Wort, Det wirst De Dir wohl nich notiren.

Det „Nandl“ todt, das so jraziöse „s'Versprechen hinter'm Heerd“ jegeben? Nu, Stritzow, sag' der Welt Adjes — Nu wirst De ooch nich lang mehr leben. Stritzow.

Böscheudönör Wunsch.

Nacdöm wir heuör Mürkür, dön Gott dör Dübö, züm Jahrörögöntön bökommön, möcht üch ühm büttön, ob er üns nücht dü beu uns gögönwörtüg noch ümmör hörschöndön Vörhöltnüßö, von wöchön man mü't Röcht sagön kann, dass sü üns göstohlön wördön könntön, stöhlön möchte.

Dör stüllö Beobachtör.

Der Berliner in Frankfurt.

Wurstelhub': „Heisse Frankfurter!“ — Berliner: „Wat kümmert det mir, dat Sie Frankfurter heessen?“ (cá la Berlín.)

Fiindu-cá ajunseramu cá se innotamu in dialectologia, reflectamu aci pe scurtu, cá de si poporulu magariu abia numera 5 milióne de suflete, are si elu unele jargóne, de exemplu precum alu asia numitorulu Paloczok din Ungaria, cu „piribék“, martalocz si alte curiositati de ale loru, si cá chiaru intre classile cultivate limb'a magiara nu se vorbesce totu intr'o forma. Mai puneti apoi si pé secuii nostrii din Transilvani'a, cari sunt totu magiari, cá se stea de vorba cu magiarii de pre intinsele puste (steppe) ale Ungariei, se'i ascultati, si cá ómeni seriosi se nu rideti. In fine luati din ei câte 100 de mií la unu locu si se le cititi din Monitoru („Közlöny“) dela B.-Pest'a ordonantie ministeriali, legi dietali moderne, articlii din diarie, sau ori-ce veti voi, si'i intrebatú apoi, ce si cátu au intielesu din ele. Sau daca ve mai place, se'i intrebatú ce au alesu ei, buna-óra din conversatiunea lui „nagyaság“ Mokány Berczy, imitatu in Borszem Janko, candu dice: „Nagysám, mennek iringálni és slájfolni. Andungos irzisekkel níztem le a nipsigre. Mihánst észre vettem, mondám, bársak jégezipová fanna, ha nem csimpajkozok kezemben és szüntelen csemcseg. O ont mondott a mi nem vot, és én elkajáttam magamat. Meg nem degleszteni.

In alte parti éra si: Jancsi te, erigy a gregyinaába, hozzál csápát, csináljak la tát-to gye munkaré.

Curmamu aci conversatiunea nótra literaria cu „Herm. Zeitung“ si cu bravulu seu corespondente, inse numai cá se dámu locu altoru lucrari venite din afara. Dupace voru esi acelea, ne vomú întóree éra si la cestiunea traducerei din nou a cartiloru nóstre rituali, cum si la alte cestiuni philologice, a caroru deslegare si limpedire definitiva au ajunsu a fi ardiétória.

Post'a redactiunei.

Brasiovu, 27 Ian. „Cért'a pentru plapoma“. Nu aici, la Cocosiu-rosiu cu ea. — Candu vreedata Blasiu a cerutu unu cruceriu frantu de acolo?

Alb'a-Iuli'a, 19 Ian., Gherla, Beiusiu, 1 Febr. St. Nicolau-mare, 30 Ian., Clusiu, 3 Febr. Se va respunde prin posta.

Giemelciuiu, 29 Ian. S'a pusu in lucrare. Cátu mai curendu.

Ródn'a, fóra data. Bine. Pinticu, 2 Febr. Curatu asia. Uríta tradare, si apoi toema „acuma!“

Vien'a, 28 Ian. Nu la diarie, la tribunalu, cá se invetie minte.

Bucuresci, fóra data. On. Directiune a Monitorulu nu afa cu cale a descinde din inaltimea sa pana la noi, pare cá ar dá resolutiuni scrise pe genunchiu.

Alibunaru, in Banatu, 1 Ian. Repetimu, cá de creditu nu póte fi vorb'a fóra ruina sigura.

Iassi, 11 Ian. n. S'au regulatu tóte defectele vechi; aveti se regulati si DV.

Craiov'a, 15/27. Numai se nu fia prea tardiu.

Bucuresci, 30 Ian. librari'a Szöllösy. De ce nu scrieti ambele nume ale ddloru abonati?

Tecuciu, 14/26 Ian. V'ati scumpitu a lipi 5 centesime pe cart'a post. si ne pedepsira aici cu porto patratu.

La mai multi domni. Mai sunt 140 de exemplarie complete dela 1/13 Ianuariu, cá se indestulamu cererile noiloru dd. abonati.

Preturile cerealielor

si altoru obiecte de traiu au fostu la

4 Februariu in Sibiuu:

Table with 2 columns: Item and Price. Items include Grain, Secara, Papusioiu, Ordiu, Ovesu, Cartofi, Mazare, Linte, Fasole, Lardu (slanina), Untura (unsóre topita), Carne de vita, Oua 10 de.

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vien'a, 4 Februariu

Table with 2 columns: Item and Price. Items include Galbinii imperat. de auru, Moneta de 20 franci, Imperialu rusescu, Moneta germana de 100 marce, Sovereigns englesi, Lira turcesca, Monete austr. de argintu 100 fl.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

30 Ianuariu.

Table with 2 columns: Item and Price. Items include Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%, Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%, Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%, Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%, Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%), Imprumutulu municipale nou (alu capit. din 1875 cu 8%), Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%, Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%, Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%, Daci'a, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%, Romani'a. Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%.

Nr. 56 ex 1879.

(61) 1—3

Publicatiune.

Se aduce la cunoscintia publica, cá scaldede minerale din Sangiorgiu*) se esarendeaza prin licitatiune publica pe 5 ani si anume: din 1-ma Martie 1879 pana la finea lui Decembre 1883.

Licatiunea se va tienea in opidulu Sangiorgiu in 15 Fauru 1879 st. n. antermediane la 10 óre. Pretiulu eschiamarei pe anu e 800 fl. v. a.

Licitantele are a depune, spre a potea licitá — vadiulu de 10 % alu pretiului eschiamarei, la Primari'a opidana din locu.

Oferte sigilate, timbrate si provediute cu vadiulu prescisu, se primescu pana in 14 Fauru a. c.

Condituniile de licitatiune se potú vedea in cancelari'a opidana din Sangiorgiu.

Sangiorgiu, in 22 Ianuariu 1879.

Primari'a opidana.

*) Aprópe de Nasaudu, cá-ci comune cu nume St. Giorgiu se afa in Transilvani'a 9.

!Unu maieru de vendiare!

Unu maieru in Sibiuu, in positiune fórté favorabila, provediutu cu mai multe locuinte, edificii economice, gradina si fenatiu, se vinde din mana libera. Informatiuni se potú luá dela: Dr. Aureliu Isacu, avocatú in Clusiu. (60) 2—5

The'a WILHELM antiarthritica si antirheumatica alui curatitóre de sange spre a se folosi in ori-care anotempu cá singurulu midilocu curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Vien'a, 7. dec. 1868. Probata definitivu. Efecte exell. Resultatulu eminentu. Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. assecurata contra falsificarii. Vien'a, 28 martie 1871.

The'a acésta curatia organismulu intregu, strabate pártile intregului corpu si folosindu-o cá beutura departéza dintr'insulu tóte materiile stricacióse, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si efectulu siguru este durabilu.

Vindecare perfecta a arthritei, reumatismului, bóla englezésca, si a altoru bóle invecchite incurabili, ale raneloru, cari puoiéza ne 'ncetatu, ale bóleloru genitáli si bubeloru, ale sgrabuntieloru pe trupu si in fácia, ale peteloru, bubeloru si-philitice.

The'a acésta au produsu rezultate fórté favorabili mai alesu in inflaturi de ficatu si de splina, cum si in greutáti hemoroidáli, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturi, de udu, polutiuni, impotentie, scurgeri la femei etc.

Suferentie cum sunt bólele scrofulóse, inflatur'a ghinduriloru se vindeca iute si perfectu, la acea, cari beau The'a necurmatu, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promovatoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a. Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am éra si trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitóre de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu excellentu „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatitóre de sange“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitóre de sange cu receperea plátii prin posta. Cu totu respectulu Ioanu Jerala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a. Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiú fi cunoscutu mai nainte poterea vindecatóre „a theei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitóre de sange“ asiú fi scapatu de multu de o bóla vechia si asiú fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetáti mele. Pan' acum am trasu acestu midilocu nepretiuutu de la Praga din depoulu dtale, astadi me adrezezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu întórcerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plátii. Cu totu respectulu Josef Dilz.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a. Gutenstein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fóra the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tóta stim'a Florian Haselsteiner, Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urmá continuarea epistoleloru de recunosintia, fiindu preste potiintia a le publicá dintrodata pe tóte.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiésca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afóra pe pachetu, pentru cá se nu fia insielatu prin falsificári.

Adeverata thea antiarthritica, antirheumatica curatitóre a lui Wilhelm, se póte trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiarthritica, antirheumatica curatitóre de sange in Neunkirchen langa Vien'a, séu din depozitele mele publicate prin diarie.

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunei date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separatú 10 c.

Pentru comoditatea o. p. adeverat'a thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm se mai afa in: Sibiú la Frid. Thallmayer, comerciante. Abrud: F. Tones & Comp. Bistritia: Fridricu Kelp, Tergovits & Zintz, Dietrich & Fleischer. Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu. Orastia: Carol Reekert, apotecariu. Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu. Clusiu: Ad. Valentini, apotecariu. Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu. Lechinti'a: Friedr. Scheint, apotecariu. Feldióra (langa Brasiovu): Friedr. Folberth, apotecariu.

Ili'a, C. Hoffinger, apotecariu. Osiorheiu: Max Bucher. Sabesiu, I. C. Reinhard, apotecariu. Ba'a mare: I. Horacsek, apotecariu. Aiudu: August Binder, apotecariu. Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu. Romanu (Moldova): Josef Dannffy, apotecariu. Sedióra: Iosef B. Teutsch, comerciante. Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt. Huniádóra: Fried. Acker, apotecariu. Rosi'a: Ludw. Moldovan, apotecariu. Ocn'a (l. Sibiú): Joh. v. Cronberg, apotecariu. (23) 30